

Závěrečné stanovisko

ve věci podnětu Ing. I.V.

A.

Shrnutí zprávy o šetření

Dne 16. 1. 2013 jsem ukončil šetření ve věci podnětu Ing. I.V. (dále také „stěžovatelka“). Závěry svého šetření jsem shrnul ve zprávě o šetření vydané téhož dne pod spisovou značkou 1755/2012/VOP/PŠ. V předmětné zprávě jsem konstatoval pochybení spočívající v neadekvátní aplikaci ustanovení § 50 odst. 3 věty druhé zákona č. 435/2004 Sb., o zaměstnanosti, na situaci stěžovatelky. Předmětného pochybení se dopustil jak Úřad práce ČR, krajská pobočka v Pardubicích, kontaktní pracoviště Hlinsko (dále také „úřad práce“), který stěžovatelce přiznal podporu ve snížené výši, tak Ministerstvo práce a sociálních věcí (dále také „MPSV“), které předmětné rozhodnutí v odvolacím řízení potvrdilo.

Rozhodnutí MPSV o odvolání stěžovatelky ze dne 28. 2. 2012, č. j.: 2011/90898-421, kterým bylo uvedené rozhodnutí úřadu práce potvrzeno, bylo navíc vydáno až po 80 dnech; v případě odvolacího orgánu tedy došlo i k porušení ustanovení § 71 zákona č. 500/2004 Sb., správního řádu, ve znění pozdějších předpisů.

Vzhledem ke zjištěnému pochybení jsem se současně s vydáním zprávy o šetření obrátil na MPSV, na tehdejší ministryni Ing. Ludmilu Müllerovou, a na Úřad práce ČR, na vedoucího kontaktního pracoviště Hlinsko Ing. Petra Sádovského, se žádostí o vyjádření.¹ Rovněž jsem, s ohledem na běh lhůt, MPSV žádal o zahájení přezkumného řízení v dané věci z moci úřední a zrušení dotčeného rozhodnutí v tom smyslu, aby stěžovatelce byla přiznána podpora v nezaměstnanosti v plné výši.

B.

Vyjádření úřadů

Dne 28. 1. 2013 jsem obdržel vyjádření Ing. Sádovského, ze dne 24. 1. 2013, v němž uvedl, že moji zprávu o šetření obdržel a bere na vědomí, že jsem MPSV, vzhledem k běhu lhůt, požádal o zahájení přezkumného řízení z moci úřední.

Dne 6. 2. 2013 jsem obdržel pouhé vyrozumění bývalé ministryně práce a sociálních věcí Ing. Ludmily Müllerové, ze dne 5. 2. 2013, o tom, že se mým podnětem k přezkoumání předmětného pravomocného rozhodnutí MPSV o odvolání stěžovatelky bude zabývat a rozhodne o něm po předchozím projednání v rozkladové komisi. O výsledku mě paní ministryně přislíbila vyrozumět.

¹ V souladu s ustanovením § 18 odst. 1 zákona č. 349/1999 Sb., o veřejném ochránci práv, ve znění pozdějších předpisů.

Až po urgenci, ze dne 2. 4. 2013, jsem obdržel další vyjádření bývalé ministryně práce a sociálních věcí Ing. Ludmily Müllerové, ze dne 23. 4. 2013, v němž, mimo jiné, konstatovala, že:

- Hovoří-li zákon o „manželovi“ a „registrovaném partnerovi“, potom je a contrario z pojmu „vážný důvod“ vyloučeno následování do místa nového pracoviště jakékoliv jiné osoby, k níž uchazeč nemá uvedený právní vztah, ale jako v tomto případě pouze „volný vztah partnerský“.
- K osobám, které se v budoucnu možná stanou, možná nestanou manželem uchazeče o zaměstnání, nemůže být přihlíženo.
- Snažit se násilně subsumovat takovou situaci pod bod 7 by znamenalo negovat bod 4, nebo vyvolat rozpor se zákonem.

Bývalá ministryně mi dále sdělila, že v rozhodnutí úřadu práce ani ministerstva nespátřuje rozpor s právním předpisem, který by odůvodňoval zahájení přezkumného řízení. Mnou požadované přezkumné řízení tedy ze strany MPSV v zákonné lhůtě zahájeno nebylo.

K výtce ohledně délky odvolacího řízení paní ministryně uvedla, že vzhledem k vysokému počtu podaných odvolání a z kapacitních důvodů se zákonné lhůty bohužel ne vždy daří dodržet. Tyto lhůty mají pouze pořádkový charakter a jejich překročení samo o sobě nezpůsobuje nezákonnost rozhodnutí.

C. Závěrečné hodnocení

Dle ustanovení § 18 odst. 2 zákona č 349/1999 Sb., o veřejném ochránci práv, pokud úřad na výzvu podle odstavce 1 sdělí, že provedl nebo provádí opatření k nápravě a ochránce tato opatření shledá dostatečnými, vyrozumí o tom stěžovatele i úřad. Jinak ochránce po obdržení vyjádření nebo marném uplynutí lhůty sdělí písemně své závěrečné stanovisko úřadu a stěžovateli.

Jelikož MPSV nepřijalo mé závěry uvedené ve zprávě o šetření, v souladu s ustanovením § 18 odst. 2 věty druhé a ustanovením § 19 zákona č. 349/1999 Sb., o veřejném ochránci práv, vydávám toto závěrečné stanovisko.

Trvám na tom, že v postupu úřadu práce při vyřizování žádosti Ing. V., o podporu v nezaměstnanosti jsou nedostatky, které byly blíže specifikovány v části C a D zprávy o šetření.

I nadále jsem tedy přesvědčen, že úřad práce mohl a měl důvody stěžovatelky pro ukončení pracovního poměru považovat za „vážné osobní důvody“, příp. za „důvody hodné zvláštního zřetele“ ve smyslu § 5 písm. c) bod 7. zákona č. 435/2004 Sb., o zaměstnanosti, ve znění pozdějších předpisů, a tudíž jí přiznat podporu v nezaměstnanosti v nesnížené výši, tj. podle ustanovení § 50 odst. 3 věty první tohoto zákona.

Pokud se úřad práce domníval, že stěžovatelka „vážený důvod“ pro ukončení pracovního poměru dohodou dostatečným způsobem neprokázala, v souladu se zásadou materiální pravdy ji mohl a měl vyzvat, aby takto učinila (i včetně specifikace důkazů, které požaduje a které pro své rozhodování bude považovat za dostatečné a relevantní).

K námitkám bývalé ministryně uvádím, že v daném případě se podle všech okolností nejednalo o „volný vztah partnerský“, ale o skutečně vážný vztah, který se velice záhy (po cca třech měsících) a plánovaně stal vztahem manželským. Jen pro úplnost uvádím, že příprava sňatku včetně rezervace termínu na příslušné matrice nějakou dobu trvá a že již v době, kdy se stěžovatelka dostavila na úřad práce, tato byla aktuální a rozhodně bylo v silách stěžovatelky vše hodnověrně prokázat.

Domnívám se, že jestliže zákon ponechává správnímu orgánu jistou volnost v jeho správním uvážení a v posouzení, co je a co není vážným osobním důvodem či důvodem hodným zvláštního zřetele (resp. co pod tyto důvody zařadí), měl by k tomuto přistupovat s náležitým respektem, pečlivostí, odpovědností a nebagatelizovat vážnost důvodů uchazečů o zaměstnání, resp. zaměstnanců pro ukončení svého zaměstnání (výpovědi či dohodou).

Rovněž nemohu souhlasit s názorem, že by podřazením tohoto vážného důvodu stěžovatelky pod bod 7 ustanovení § 5 písm. c) zákona č. 435/2004 Sb., o zaměstnanosti, ve znění pozdějších předpisů, došlo k negování bodu 4 stejného ustanovení a tím k rozporu se zákonem.

Rozhodnutí Úřadu práce ČR, krajské pobočky v Pardubicích, kontaktního pracoviště v Hlinsku, ze dne 14. 11. 2012, č. j.: CRB-1271/2011-H2, potažmo rozhodnutí MPSV o odvolání stěžovatelky ze dne 28. 2. 2013, č. j.: 2011/90898-421, kterým bylo uvedené rozhodnutí úřadu práce potvrzeno, považuji za vydaná na základě nedostatečně zjištěného skutkového stavu věci, nesprávného posouzení vážných důvodů uváděných stěžovatelkou, a tedy v rozporu se zákonem.

Důvody, které bývalá paní ministryně uvedla, pokud jde o délku odvolacího řízení, jsou z pohledu stěžovatelky irelevantní. Nicméně nedodržení zákonné lhůty pro vyřízení odvolání (vydání rozhodnutí o dovolání) zde neshledávám natolik závažné, aby to odůvodňovalo požadovat v tomto konkrétním případě přijetí opatření k nápravě.

D. Opatření k nápravě

S ohledem na výše uvedené a v souladu s ustanovením § 19 zákona č. 349/1999 Sb., o veřejném ochránci práv, ve znění pozdějších předpisů, proto navrhuji:

Ministerstvu práce a sociálních věcí následující opatření k nápravě:

- Seznámit zaměstnance ministerstva, kteří jsou pověřeni zpracováním příslušné a související agendy, s mými závěry obsaženými ve zprávě o šetření

a v tomto závěrečném stanovisku a ve stejném duchu informovat a metodicky vést i krajské pobočky Úřadu práce ČR (tak aby jednotlivé úřady práce zohlednily závěry z tohoto šetření ve své budoucí praxi).

- Upozornit zaměstnance, kteří jsou pověřeni zpracováním odvolací agendy, že zákonné lhůty, i když jsou „jen“ pořádkové, je třeba – s ohledem na princip dobré správy v širším slova smyslu – dodržovat. V této souvislosti dávám MPSV na zvážení, zda by nebylo vhodné přijmout opatření, kterým by odvolatel byl v obdobných případech alespoň vyrozuměn, že jeho odvolání je evidováno, avšak z objektivních důvodů ho nelze vyřídit v zákonné lhůtě dle ustanovení § 71 zákona č. 500/2004 Sb., správního řádu, ve znění pozdějších předpisů.

Úřadu práce ČR, krajské pobočce v Pardubicích, následující opatření k nápravě:

- Přistoupit v daném případě k postupu v režimu ustanovení § 54 odst. 1 a 3 zákona č. 435/2004 Sb., o zaměstnanosti, ve znění pozdějších předpisů, tj. z moci úřední vyvolat nové správní řízení a vydat nové rozhodnutí o doplacení neprávem odepřené části podpory v nezaměstnanosti stěžovatelce.
- Seznámit zaměstnance úřadu práce, kteří jsou pověřeni zpracováním příslušné a související agendy, se závěry veřejného ochránce práv obsaženými ve zprávě o šetření a v tomto stanovisku a přijmout opatření k eliminaci obdobného pochybení v budoucnu.

V souladu s ustanovením § 18 odst. 2 věty druhé citovaného zákona zasílám toto závěrečné stanovisko stěžovatelce, vedoucímu Úřadu práce ČR, krajské pobočky v Pardubicích, kontaktnímu pracovišti v Hlinsku, ministroví práce a sociálních věcí.

Na základě ustanovení § 20 zákona č. 349/1999 Sb., o veřejném ochránci práv, ve znění pozdějších předpisů, žádám představitele dotčených úřadů, aby se ve lhůtě 30 dnů ke stanovisku vyjádřili a informovali mě o přijatých opatřeních k nápravě.

Na závěr bych rád dodal, že ve smyslu ustanovení § 20 odst. 2 zákona o veřejném ochránci práv, jsem v případě, že úřad nepřijme navržená opatření k nápravě nebo jsou tato opatření nedostatečná, povinen vyrozumět nadřízený úřad/vládu, případně mohu o svých zjištěních informovat veřejnost, včetně sdělení jmen osob oprávněných jednat jménem úřadu.

JUDr. Pavel V a r v a ř o v s k ý v. r.
veřejný ochránce práv
(zpráva je opatřena elektronickým podpisem)